

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzésére nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az új városi törvény javaslatai.

Sajnos, az áldatlan politikai viszonyok megint ad graecas calendas tollták ki a városi törvény elintézését. Ami azonban nem lehet ok arra, hogy a városok a maguk dolgával ne foglalkozzanak s elő ne készítsék az új törvény jövőjét. Ha úgy a szabad királyi, mint a rendezett tanácsú városok között kialakul egy közvélemény az új törvényre vonatkozólag, ha megállapodnak abban, mit várnak, mit kívánnak az új törvénytől s ezt alkalomadtán az illetékes körökkel is tudatják, a kormány a magyar városok egyöntetű álláspontja elől nem zárkozhatik el. Annymra már vagyunk elvégre, hogy a városok politikai támogatása nélkül egy kormány sem lehet el.

A városok előtt törvényjavaslat fekszik. Az egyik Andrássy volt belügyminiszteré, a másik Lukács Ödöné. E két javaslat éppen elegendő módot és témát nyújt ahhoz, hogy belőlük egy kitűnő városi törvény legyen összegyúrható. Kiváló munka a Lukács Ödöné, kívánatos, hogy minden érdekelt behatóan foglalkozzék vele és ha el tudjuk érni, hogy a törvény megalkotásánál a Lukács-léle-

javaslatot is figyelembe vegyék, még ha részben is, a városoknak nyert ügye lesz.

Az állam és a város viszonyának felfogása végig vonul Lukács Ödön munkálatán. Az általa készített törvényjavaslat-tervezet megokolásában nagyon helyesen mondja: »A magyar helyhatóságok speciális államjogi helyzetével az állami segélyezés össze nem egyeztethető. A segélyezéssel ugyanis az önkormányzat a mindenkori kormánynak kényétől és kedvétől függő helyzetbe kerülne. ezáltal pedig nemcsak hogy érintetnék az önkormányzati szabadság, de annak legfőbb biztosítója: a függetlenség veszélyeztetve is volna.«

E szempontból tehát az állami támogatásnak a segélyezés elvi alapján való keresztülvitelét mellőzni kellett. Alkotmányunk szellemével s az ezzel összenőtt önkormányzati intézményeink lényegével az állami támogatás csak olyformán hozható harmóniába, hogy ha ez a megtérítés elvi alapjára van helyezve. Eszerint nemcsak a város által az állam helyett tett szolgálatok elismerése, de politikai szempontok is arra indítják a törvényjavaslat szerzőjét, hogy a segé-

lyezés fogalmát a törvényjavaslatból teljesen eliminálja s e helyett a megtérítés álláspontjára helyezkedjék.

A rövid, mindössze 14 §-ból álló törvényjavaslat-tervezet a megtérítés felhasználására nézve nem állít fel korlátokat, nem úgy, mint az érintett belügyminiszteri rendelet, melynek éppen e szempontból sérelmes intézkedéseit volt alkalmunk szóvá tenni s melynek sérelmes intézkedéseire ellen a rendezett tanácsú városok polgármesterei máris állás foglaltak.

Anélkül tehát, hogy közelebbről megszabná: mi módon használandó fel az állam által nyújtott kárpótlás, vagy megtérítés, az egyes törvényhatósági, illetve rendezett tanácsú városi képviselőtestületek belátására bizza az összeg felhasználását.

Részünkről azt hisszük, hogy amint a belügyminiszteri rendelet a prohibítív intézkedéseivel tulságosan mekkötötte az egyes városok képviselőtestületének jogát, úgy ez a feltétlen szabadság sem kívánatos, mert legalább a tisztviselők fizetésének minimális mértékére nézve célszerű a törvényes intézkedés, nehogy egyes képviselőtestületek a maguk szük-

Uri ruhát csak elismert jó szabónál,

Dragánál Nagy Sándor-utca csináltasson.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az éhség uzscrása.

— Regé. —

Rettenetes képe a pusztulásnak. Egész falvak egy darab kenyér nélkül. Ilyen inséges esztendőre alig emlékeznek még az öregek is.

Ötven, száz ember megy együtt, egy csoportban-koldulni. Hajdan egyszerű, de jómódu gazdák, most földönfutó nyomorultak, kik kezüket könyörögve kulcsolják össze egy falat kenyérért.

Akkori krónika íróink vérvörös ketűkkel jegyezték fel ezt az esztendőt. 1853. év, vajjon hány embernek hoztad el a legborzasztóbb, legnyomorultabb halált?

Az éhség ölte meg. Gyakran lehetett hallani ezt a rémes szót. Milyen hihetetlenül hangzik nekünk most, mikor, bár nehezen, de mégis csak megélünk. Pedig ez, bizony, meg-

történt. Az a jó öreg ember, kitől e történet elmesélni hallottam, nekem is megmutatta azt a darab, fenkönek is beillő kenyeret, melyet abban az évben fakeregből, korpával elegyítve, sütöttek. De nem mindenki volt abban a boldog és szerencsés helyzetben, hogy bár ebből az ehetetlen, savanyu gyurmából is csillapit-hassa az éhségét.

Akinek volt gabonája egy egész évre való, milyen mesésen gazdag ember volt!

Volt olyan is, kinek előző évekről több volt megmaradva, mint amennyire háza népének szükség volt. Az el is adhatta. Százszoros árát vehette. Hiszen fizettek érte arannyal, eszűttel, selyemmel, bársonnyal. Kinek értéket képviselő ruha, ékszer volt birtokában, oda adta — egy falat kenyérért.

Akadtt azonban olyan is, kinek buzája, kukoricája egész kassal volt még s nem sietett segítségére az éhezőknek. Dehogy is sietett. Sőt ellenkezőleg. Bezárta, megvasaltatta köröskörül a mosolygó, incselkedő, hivogató, piros kukoricaszemeket, az acélos buzát, hogy rá ne éhezhesse, aki a sok életet meglátja

Bedeszkáztatta sürűre. Nem férhetet hozzá már senki. Még a levegő sem.

Es jöttek az éhezők. És könyörögtek, térdre állva. Vagyont ígértek egyetlen véka gabonáért. Felkacagott gunyosan a gazda, a nyomorultakat szemlélve és döflösen vágta oda — Még nem adom el. Kapok én érte még többet is.

Hihetetlennek látszik ez a lelketlenség, pedig megtörtént valóban. Egy kis, vidéki városban talán még ma is emlékeznek az emberek a nagyapjuktól hallott regére, mely mégsem volt mese s mely szólt gonosz, fekete-lelkű pénzsovargásról.

... Nőtt az inség.
 Már nem mulott el egyetlen nap a nélkül, hogy rongyos, éhes, fáradt csapat ne vonszolta volna át magát a városban. Az embereknek szívük vérzett erre a rémes látványra.

Ott megy egy ember hófehér hajjal, hosszú, pátriálkális szakállal. Nem megy. Dehogy megy. Csak tántorog. Minduntalan belekapaszkodik a cifra rácskerítésbe. Még nehányszor meg megbotlik s aztán ott marad végkép. Ki-

Tisztelettel

WÉBER TESTVÉREK
 Nagyvárad. Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármás pénzsze krény eladó.

ÉRTESÍTÉS!

: Üzletünk átalakítása végett az összes

áruinkat, ugymint: blousok pongyolák, aljak, kabátok, kosztümök,

gyermek ruhák

s egyéb cikkekkel e hó végéig

minden elfogadható árban áru-

sitjuk.

keblőségével tisztviselők fizetésének megfelelő rendezését továbbra is halogassák, sőt azt teljesen elmulasztják. E tekintetben tehát a Lukács Ödön-féle törvényjavaslat-tervezet kiegészítésre szorul s a kiegészítést legbiztosabban a polgármesterek kongresszusának megállapodásai nyújthatják.

A munkálat az állami kárpótlást ketős alakban kontemplálja. Alapul veszi a városok rendőri-, adó-, katonai- és közegészségügyi, személyi és dologi rendes kiadásainak legutolsó 3 évi átlagát s e kiadások 60 százalékat mondja ki az állam által megtérítendőnek. Ezenkívül azonban tekintettel van a városi pótdó nagyságára is s ha a városok házi pénztárának szükségleteire a város 20—24 százalék községi pótdót vet ki, az esetben további 10 százalékkal 41—60 pótdó százalékkal; 60—80 pótdó százalék átlag mellett további 30 százalékkal és 40 százalékkal kontemplálja az állami megtérítési vagyis azok a városok, melyeknél a pótdó meghaladja a 80 százalékot, rendőri adó, katonai- és közegészségügyi, személyi és dologi rendes kiadásai teljes összegét kapják megtérítve az államtól.

A politikai helyzet.

A nemzeti munkapárt Nagyváradon is kibontotta zászlaját. Ez ugyan nem járt valami nagy dologgal — az eddigi városi párt nemzeti munka párt lett.

Hasonló lesz a mai, mikor a megyei 67-es párt alakul át nemzeti munka párttá. Ez azon-

aszott, sárga arcán, melyen beesett szemein rajta van a csunya, irtózatossá rémnek, az éhalálnak kezényoma.

Egy asszony jön. Fiatal, üde, vidám, kacagó volt régen, egy év előtt. Most bágyadt, fénytelen, merev tekintettel bámul maga elé. Nehezen lélegzik. Szája kiszárad már egészen s nincs egy csöpp víz, mivel felüdítse. Valami rettenetes nembánomság látszik meg rajta, mintha azt mondaná: minek venném magamhoz a vizet, ha, szomjamat csilapítva, nem tudom csilapítani éhségemet.

Lassanként gyűlnek a lassan senyedők. És legendákat mesélnek maguk között arról, hogy a városban lakik egy ember, kinek kezében van az élet és halál. Annyi élet. Szép, ifju, szenvedő hitvese, alig gögicsélő gyermeke, öreg édes anyja és a saját erős fiatal élet. . . Oda áll elébe és szivig ható, mennydörgő hangon átkot szór rá tehetetlen haragjában. És az egy csomóba verődött nép — melyet a hatalmas ember durvakezü cselédjei terelnek kifelé — utána zugja az átkot:

— Tűz égesse fel, de még az se fogadja be. Keljen lába az átkos áldásnak, mi e sziv-

ban nagyobb apparátussal fog megtörténni: a zászlót maga Tisza István bontja ki.

Tiszáról érdekes dolgot ír a Pesti Napló — hogyan utasította ki a Nemzeti Társasokból a volt darabont minisztert Feilitsch Arthurt. Ugy látszik komolyan óvja a darabontoktól pártját. De emiatt megint nagyobb lesz az ellentét közte és Lukács közt.

Zichy János gróf az új kultuszminiszter csak a jövő héten teszi le az esküt. Az Újság tudósítója előtt úgy nyilatkozott, hogy mikor a keresztény szociálistákról Szegeden és másutt beszélt, ő nem gondolt pártra, tehát a mostani keresztény szociálista pártra sem. A tudósítónak arra a megjegyzésére pedig, hogy kételkedtek az ő szabadelvűségében, azt felelte, hogy tetteiből majd meggyőződhetnek, hogy helyes uton jár-e.

A kormánypárt zászlóbontása Nagyváradon.

A nagyváradai nemzeti munkapárt tegnap megalakult Nagyváradon. A Kereskedelmi Csarnok nagytermében mintegy 300-an jöttek össze. Ott volt a régi szabadelvűpárt gárdája, városi és megyei tisztviselők s főként kiskereskedők, akik testületileg vonultak fel az alakuló gyűlésre. A főkapitány egész sereg díszcsákós rendőrt rendelt ki a kapuhoz s a folyosóra.

A közgyűlést dr. Várady Zsigmond hosszú beszéddel nyitotta meg. Képzelték, hogy leg többet a volt kormányral és a függetlenségi párttal foglalkozott. Fejtegette, hogy a Wekerle kormány is kénytelen volt a 67-es alapon megmaradni, nem jóakarattól ugyan (!) de azért, mert a történelmi fejlődést egy csapásra nem lehet megváltoztatni, csak sikerült fordulattal. Ezt pedig a Kossuth—Apponyi kormány sem akarta. Felemlítette a házszabály

revíziót, amit az ezélt megobstruáltak. Ezzel bebizonyították, hogy a revízióra szükség volt. Köszönetet mond, hogy erre megtanították a nemzetet. A régi 67-esek most is azt mondják, hogy a nemzet nem léphet le a 67-es alapról s csak reális politikával lehet haladni. Erre Kossuthék semmit nem mondanak, Justhék pedig csak három pontot követelnek: az általános választói jogot, külön vámtérületet és önálló bankot. Az általános választójogot miért nem csinálták meg öt év alatt, mikor a hatalom a kezükben volt? A közös vámszerződést ők kötötték meg 1917-ig, tehát most ez csak kortesfogás. A külön bankhoz teljesen törvényes joga van a nemzetnek s tekintetben a király előzetes vétójogát senkisé nem ismerheti el. De a 67-esek nemzeti érdekből és hazafiságból ellenzik, mert öngyilkosság volna. Ezután a volt kormány bűnűl róttá fel, hogy ex-lexbe ment az ország. A személyeknek lehet a zavar érdeke, de a nemzetnek nem. Az ex-lex örökség s éppen nem közömbös a nemzetre. Beszédét azzal végezte, hogy szükséges az 5 év előtt sziba szállt szabadelvűpárt pótlása s ezért indítványozza, hogy a nagyváradai nemzeti munkapárt megalakítását mondják ki és egy elnököt válasszanak.

Az egybegyűltek zajos éljenzés mellett egyhangulag dr. Hoványi Gézáat választották elnökül,

Dr. Hoványi Géza elfoglalta az elnöki széket s szintén hosszabb beszédet mondott, a mely sokkal simább, minden támadástól ment volt. Köszönetet mondott a bizalomért s ígérte, hogy tehetségéhez képest munkálkodik ama zászló alatt, mely 30 év óta van kitűzve. Várady után kevés mondani valója van. Az elmúlt politikai éra alatt félrevonultak s várták, hogy azok, akik vallják azon aspirációkat, mely mindnyájunk szívében él, meg-

telen, rideg ember birtokában van. Ő maga koldulva keresse majdan a mindennapi kenyeret, mit most tőlünk megtagadott . . .

. . . Zug a szélvész, villámok cikáznak. Erős dördülések, hosszantartó morgások, kövér esőcseppek egymást váltogatják fel és egybe fogva, félelmes, istenitéleti időt zudítanak a városra.

Kékes-sárgás cikázás, egy hatalmas, mért-földre elható csattanás és utána magasra felcsapódó, vidáman lobogó, vörös lángtenger.

Ég a zsigori magtára. Belecsapott a villám.

Rohan a nép megmenteni, ami még megmenthető, a saját számára. Ott áll a nemrég még durgazdag ember, ki a képzelte istenségéből, ime, lehullott a szürke, piszkos, tapodó porba. Vége a gazdagságnak, hatalomnak. Kik tegnap sirva, térdén állva könyörögtek előtte, kik éhes, megkínzott, elgyötört lelkük végső erejével átkot kiáltottak felé, most újra támadt életkedvvel segítenek a romboló elemnek még jobban rombolni s a szétvert alkotmányból menteni az életet.

Különös zizegő, sivitó, nyöszörgő, szinte zokogó hangok hallatszanak a pattogó tűzből, mintha millió meg millió apró élet senyedne el a pusztító tűzben.

Furcsa mosolygással nézi a kenyerét harcolók munkáját a hajdan — tegnapi — nábob. Ő már tudta, mit jelent ez a zizegés, amit nem vesz észre a reménytől mámoros nép.

Egyszerre elhal a diadalkiáltás. Az elöitt

már csak gyöngén pislogó lángok közül millió meg millió apró élet tör elő zizegve, sivitva, nyöszögve.

A bezárt, levegő nélküli gabona réme hömpölyög ki a kasokból a szép acélos buza, piros szemű kukorica helyett.

Rémülten hátrál a nép azután neki esik, hátha még van benne gabona megmenthető. Kosarakkal hordják ki a barna szemeket, amik most mind éleek, mozognak. Csunya, fekete zsiszik kerül ki csak, buza egy szem sem. — A kétségbeesett nép úgy, ahogy összedete, zásokkal, kosarakkal, ládákban vitte ki a lepadt, zavaros habarékká vált folyóhoz és beledobálta mind.

A csunya, fekete kis bogarakat nem vette be a víz, még az is irtózott tőlük.

Ott himbálózott a felületen, egészen teketévé változtatta a máskor szép, szőke folyamot. Amit még ott hagyott a nép dűhe, az lábra kelt, elmászott.

A gazdag hatalmas ember pedig megindult fedetlen fejjel, üres, merev tekintettel, kezében koldusbottal a világba,

És így teljesült az átkok: tűz égesse fel, de még az se emésze meg Viz vigye el, de még az se fogadja magába. Keljen lába az átkos áldásnak, mi a rideg, szivtelen ember birtokában van. Ő maga koldulással keresse a mindennapi kenyeret, mit a szükségben mástól megtagadott.

Boér Margit.

A Berger Paula utóda cég értesítése.

Nagyságos asszonyom!

Párisi és bécsi elegáns modellekkel be-
rendezett női kalap áruháza Szent János-
utca 1. szám, ugyanott, a hol eddig volt,
abban az épületben található.

Tisztelettel
Berger Paula utóda
nőikalap divatterme
Szent János-utca 1. szám alatt.
Kérem a cégre figyelni.

valósítsák. Aggodalommal voltak eltelve s várták, hogy ami 400 éve él a lelkekben, hátha sikerül megvalósítani. Ők tudták, hogy egyszerre nem lehet, csak lépésről-lépésre ezt megvalósítani. Ez a közös vágy teljesedése nem sikerült s nem tudtak előre haladni, hanem a nemzetet válságba sodorták. A hallgatás ideje lejárt s eljött a munka ideje. Most már színt kell vallani. (Éljen Tisza!) Határozati javaslatot terjeszt elő, amely szerint mondják ki, hogy a nemzeti munkapárt programját elősegítve, azt támogatják s Nagyváradon a nemzeti munkapártot megalakítják.

A határozati javaslatot elfogadták.

Ezután elnök indítványára kimondották, hogy Khuen-Héderváry Károly miniszterelnököt táviratban üdvözik s tudatják a párt megalakulásáról, ma csütörtökön délután pedig testületileg felkeresik a Nagyváradon időző gróf Tisza Istvánt s üdvözik.

A gyülekezés háromnegyed 3 órakor lesz a Royal kávéház előtt.

Végül egy 25 tagú bizottságot választottak, amelynek feladata lesz a pártnak a szervezése.

Ezzel az alakuló közgyűlés véget ért.

Az egész alakulásból élénken kitűnt, hogy a jelen voltak nem annyira gróf Khuen-Héderváryért lelkesednek, mint inkább Tisza Istvánt ünneplik.

A szociáldemokraták szervezkedése.

Biharmegyében az eddigi pártok mellett kezd zászolt bontani a szociáldemokraták pártja. Tegnap már nagyszabású gyűlést rendeztek Bagamérban, ahol Mezőfi Vilmos tartott az egybegyűltekhez beszédet Magyarország gazdasági önállóságáról. A gyűlésen Érmihályfalváról, Székelyhidről, Diószegről, Nagylétáról, Álmosdról igen sokan vettek részt. A székelyhidi kerületben a szocialisták a választás alkalmával fognak jelöltet állítani. Erre vonatkozólag Mezőfi kijelentette, hogy az esetben, ha kívánják a választók, ő szívesen fellép a székelyhidi kerületben, azonban jobban szeretné, ha más jelölnének, mert neki megvan a biztos kerülete, ahol megválasztása kétségtelen. A gyűlésen a hatóságot dr Markovits Károly főszolgabíró képviselte.

A kereskedők és iparosok mozgalma Nagyváradon.

A képviselőház még nincsen feloszlítva, de már szerte az országban megindultak a választási mozgalmak.

Nagyváradon is erősen tárgyalják az okvetlen rövid idő múlva bekövetkező választást s már a személyeket is emlegetik, akiket fel akarnak léptetni.

A kereskedők és nagyiparosok körében indult meg leghatározottabban a mozgalom.

Reismann Mór, a Kereskedelmi Csarnok és az OMKE biharmegyei kerületének elnöke, Huzella Gyula, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, dr Moskovits József, a gyáriparosok szövetsége nagyváradai fiókjának elnöke, Sztarill Ferenc, a nagyváradai építőiparosok szövetségének elnöke és Weisz Mór, a biharmegyei kis-

kereskedők társulatának elnöke felhívást bocsátott ki a nagyváradai kereskedő, iparos, nagyiparos és gyáriparos választópolgárokhoz, amelyben rámutatnak, hogy az országgyűlésben alig van kereskedő és iparos s ezért részesül az ipar és kereskedelem oly mostoha elbánásban a törvényhozás részéről. Ezért kötelességük az iparral és kereskedelemmel foglalkozóknak, hogy tömörüljenek politikai pártállásukra való tekintet nélkül a választásokra s ezáltal minél több iparos és kereskedő jusson be a képviselőházba. Nagyvárad város kereskedőinek és iparosainak elengedhetlen kötelességük, hogy odahassanak, miszerint Nagyváradot az egybehívandó országgyűlésen helybeli kereskedő vagy iparos képviselje.

Ezért vasárnap, március 6-án, délelőtt 10 órakor a Kereskedelmi Csarnok disztermében nagy gyűlést tartanak azon célból, hogy a fenti intenciónak megfelelő férfit jelöljenek Nagyvárad város képviselőjelöltjéül.

A király Budapesten.

Bécsből táviratozzák, hogy a »Vaterland« jelentése szerint a király *husvét előtt* rövid tartózkodásra Budapestre érkezik. A király a tegnapi audiencián adta ezt az elhatározást a miniszterelnök tudomására. A király budapesti útja az országgyűlésnek március 22-én történő feloszlásával van összefüggésben. A király *trónbeszéddel* fogja az országgyűlést feloszlítani és ebben részletesen fog foglalkozni az okokkal, amelyek arra birták, hogy a régi rendszer felújítását megkísérelje.

Zichy eskütétele.

Mint a Budapesti Tudósító jelenti, Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter a jövő hét első napjaiban teszi le hivatali esküjét a király kezébe. Az új miniszter e célból Bécsbe utazik, vele megy Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök is, aki az eskütételnél assisztálni fog. Zichy János gróf a holnapi nap folyamán tanácskozni fog a miniszterelnökkel.

Khuen indemnitást akar kérni.

A politikai világban élénk feltűnést keltett Khuen miniszterelnöknek az a nyilatkozata, hogy ő a házfelosztás előtt még egyszer megpróbálkozik az indemnitás kérésével. Ma délben érkezett haza Bécsből s holnap ismét érintkezésbe lép a pártokkal, hogy az indemnitás megszavazását biztosítsa. Ez a terv nem fog sikerülni, mert a függetlenségi Justh-párt az indemnitás megszavazása helyett vád alá helyezési indítványt fog ellene benyújtani a bosnyák alkotmány törvényellenes életbeléptetése miatt.

Feilitsch bárót Tisza kitésekelte a Társaskörből.

A *Pesti Napló* írja:

A Nemzeti Társaskörben tegnap este kínos szcena folyt le. A népvándorlás, amely he-

tek óta folyik a kormánypárt löhadiszállása felé, magával ragadta a Fejérváry-kabinet volt földművelésügyi miniszterét, báró Feilitsch Arthurt is, aki este kedves és vidám ábrázattal megjelent a klubban, ahol általánosan kellemetlen meglepetést okozott.

— Még néhány ilyen szövetséges, — mondta a bajusza alatt az egyik miniszter — és elvesztünk!

Tisza István azonban nem hiába szegődött a kormány mentőjéül: itt is hamar cselekedett-Odament Feilitsch-hez s néhány közömbös szó után megkérdezte tőle:

— Milyen joggal jöttél el közénk?

Feilitsch, aki tudvalevőleg Tisza miniszterelnöksége idején egyik alelnöke volt a Háznak s a darabontverő december 13-ikának ő volt az egyik szomorú hőse, megütődve védekezett:

— Mint régi szabadelvű ember... — felelt. — De különben is ajánlottak tagnak.

S itt a kör egyik előkelő tagját meg is nevezte, Tisza rögtön a kör titkárához ment, átkeresték az ajánló iveket, de Feilitsch neve nem volt köztük.

Tisza nyomban felkereste újból a volt darabont-minisztert s éles, emelt hangon ezt mondta nek:

— A tagajánló-iveken nem találták meg a nevedet... Rosszul tetted, hogy eljöttél ide közénk!

Ezzel sarkon fordult s otthagya Feilitscht aki el is távozott a klubból.

Uj titkos tanácsosok.

A hivatalos lap mai száma közli Bezerédi Pál főrendiházi tagnak és selyemtenyésztési miniszteri megbízottnak, valamint Jakabffy Imre nyugalmazott államtitkárnak belső titkos tanácsosi kinevezését. Politikai körökben azt beszélnek, hogy Bezerédi Pál lesz a földművelési államtitkár s ő is csak azzal a feltétellel vállalta ezt az állást, ha ő is, mint Jakabffy, aki tudvalevőleg ismét belügyi államtitkár lesz, megkapja a »kegyelmes« címzést.

A szocialisták és a Justh-párt.

A szocialisták organuma, a »Népszava« ma vezércikkben felhívja a Justh-pártot, hogy nyilatkozzék határozottan, hogy akarja-e a titkos és demokratikus alapon álló általános, egyenlő választójogot. Ha igen, akkor a szocialista-párt teljes erejével kész támogatni a Justh-pártot a kormány elleni küzdelmében. A »Népszava« azt kívánja, hogy Justhék engedjék a kormányt berendezkedni és obstrukcióval akadályozzák meg a konzervatív választójog megalkotását.

Zichy János és a keresztény szociálisták.

Zichy János a tegnap előtti nyilatkozatára a következőket mondta tegnap egy újságíróknak:

— A szociális eszmék és gondolatok annyira el vannak terjedve, hogy azoknak minden komolyabb politikai pártban helyt kell adni. En mint keresztény ember emez eszmé-

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -

Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

ket keresztény alapokon akarom célhoz jutatni. Így nyilatkozom Szegeden is, azonban akkor sem gondoltam semmi féle pártra. Különben megfogják látni miniszterségem alatt, hogy fenti elvem szerint fogok dolgozni minden tekintetben.

A Nemzeti Társaskör és a darabontok

A Nemzeti Társaskörben a tegnapi esti incidens már nem első eset. A Fehérvár-kormány tagjai ugyanis többször feljártak a körbe, ahol sohse találtak jó fogadtatásra. A tegnapi incidensből kifolyólag Fehérvár lakásán értekezlet volt, melyen elhatározták, hogy ma Fehérvár személyesen fogja bejelenteni a belépését a körbe. Az esetben, ha az új párt nem fogadná be őket, úgy az ellenzékbe mennek.

Kossuth Ferenc Czegléden.

Kossuth Ferenc e hó 6-án vasárnap Czeglédre utazik és ott beszámolót fog tartani. A beszámolóra el fogják kísérni Kossuthot a pártjabeli képviselők is. Kossuth beszámolója elé nagy érdeklődéssel tekintenek mindenfelé, mert attól sokat várnak.

Ki lesz a belügyi államtitkár?

Mint befejezett tényt beszélnek, hogy az adminisztratív belügyi államtitkár Bárczy István, míg a politikai államtitkár Jakabffy lesz.

Biharmegye a múlt hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Biharmegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg március havi ülését, melyen egy két ügytől eltekintve apró jelentéktelen ügyeket tárgyaltak. Az ülésről a következőkben számolunk be:

Miskolczy Ferenc dr alispán pontban 9 órakor lépett a kisterembe. A bizottsági tagok teljes számmal jelentek meg s az alispán megjelenésekor zugó éljenzéssel fogadták a vármegye leendő főispáját.

Miskolczy Ferenc alispán rövid szavakban üdvözölte a bizottság tagjait, mely után megnyitotta az ülést s kezdetét vették az egyes jelentések felolvasásai.

A jelentések nagyrésze semleges. Erdemleges jelentése a főorvosnak volt, melyben a közegészségügyi állapot lényegesen jobb volt, mint az előző hónapokban.

A jelentések tudomásul vétele után Keszthelyi Zoltán főjegyző a Pece szabályozására tett jelentést. Ebben a régen huzódó ügyben a latin szertartású káptalannak volt felelőssége a káptalan területén folyó Pecén létesítendő hidak miatt. A kulturális hivatal a felelősség elutasítását véleményezi s a közigazgatási bizottság így is határoz.

Czécze községe kérelemmel járult a közigazgatási bizottsághoz, hogy hasson oda, miszerint Czéczén a személyvonatok részére feltehetőleg megálló helyet létesítsen a kereskedelmi miniszter. A kérelmet pártoló véleménynyel terjesztik fel a kereskedelmi miniszterhez.

Sarkad községe a polgári iskola részére nyújtandó állami támogatás kieszközölése iránt fordul a közigazgatási bizottsághoz. A bizottság a kérelmet kedvező véleménynyel terjeszti fel.

Ezután került tárgyalás alá a nagyszalontai polgári leányiskola ügye. Ezzel az ügy-

gyel már többször foglalkoztunk. Legújabb a képviselőtestület a közigazgatási bizottsághoz fordult a miniszter rendeletének hatályon kívül helyezése végett.

A miniszter tudvalevőleg kötelezte a képviselő testületet, hogy a polgári kör által fenntartott polgári leányiskolát vegye át és azt megfelelően szerveze, vagy pedig 1910 szeptemberre egy teljesen új iskolát létesítsen jelenleg ebben az ügyben kéri a képviselőtestületet, hogy a miniszter rendeletének végrehajtását a közigazgatási bíróság döntéséig függesztesse fel.

Felser Antal a kérelem elutasítását véleményezi, mert ez által a leány nevelés igen sokat szenved Nagyszalontán. Ha nem is egy négy osztályos iskolát állít fel a község hanem csak egy osztályt akkor is kötelezni kell a felállításra, mert később ebből ki fog fejlődni a rendszeres iskola. A fenntartás költségeihez az állam támogatását is jobban lehet remélni ha az iskola községi lesz.

Baróthy Pál dr a közigazgatási bíróság döntéséig felfüggeszteni véleményezi az ügyet.

Dr Miskolczy Ferenc Baróthy véleményén van és bizottság így is határoz.

Több tárgy nem volt ezzel az ülés véget ért.

UJDONSÁGOK.

* **Miskolczy Ferenc főispán.** Mint késő órákban értesülünk a hivatalos lap mai száma közli dr Miskolczy Ferenc alispánnak biharmegye főispánjává való kinevezését. Az új főispán installációja a f. hó 16-án tartandó rendes közgyűlésen fog megtörténni.

* **A közigazgatási bizottság ülése.** Nagyváros közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön, március 3-án délután 3 órakor tartja rendes havi ülését.

* **Sztrájkoló előjáróság.** Még az őszi a múlt évi november hó 28-án azt írtuk a bélfényéri előjáróságról, hogy a renitens állást foglalt és sztrájkol. A sztrájk abban nyilvánult volna meg hogy az előjáróság a felsőbb hatóságok rendeleteit nem fogadatosítja s e miatt állítólag a főszolgabíró az ottani volt bírót 100 korona pénzbüntetésre ítélte. Annak idején e hirt mi, mint tényt regisztráltuk, abban hitben, hogy az a valóságnak megfelel. A tudósítást egy tenkei járási főszolgabíró hivatalban alkalmazott egyéntől kaptuk s így jóhiszeműleg megbizhattunk abban. Most midőn meggyőződünk róla, hogy az akkor megírt közleményünk nem fedi a valóságot és azt téves információ alapján írtuk meg, készséggel cáfoljuk meg akkori közleményünket és örömmel konstatáljuk, hogy a bélfényéri községi előjáróság nem követett el olyan dolgokat, amelyeket mi róla tudósítottunk téves értesítése alapján lapunk említett számaiban közöltünk. Sajnáljuk, hogy a téves közléssel a bélfényéri előjáróság jó hírnevét csorbát ejtettünk.

* **A közügy marad hátul.** Nagyváros városi közegészségi szakbizottságát tegnap délután 5 órára hívták össze, hogy egy igen fontos közügyet: a köztisztaság kérdését, az erről készített szabályrendeletet tárgyalják. Az ülésre azonban 6-8 tag jött össze, mert a bizottság elnökének és a bizottságban levő városi tisztviselőknél fontosabb dolguk akadt, és pedig a

politika. Ugyanis ebben az időben tartotta a nemzeti munkapárt alakuló közgyűlését. Elnökök csak választottak volna maguk között, de a város főmérnöke és főkapitánya nélkül, akik szintén az alakuló gyűlésre mentek, nem tárgyalhatták a fontos kérdést. A közegészségügyi bizottság tagjai elvárhatták, hogy hiába ne fáraszták fel őket a városházára, hanem ha közbejönne valami gátló körülmény, az ülés elmaradásáról értesítve legyenek. Egyik-másik bizottsági tag egyenes tapintatlanságnak, a bizottság és a közügyek iránti tiszteletlenségnek jelentették ki ezt az eljárást. Van olyan nobilis gondolkodásuk, hogy ha előre értesítik őket, minden rezignáció nélkül tudomásul veszik azt.

* Selejteznek a megyei főlevéltárt.

Még 1907-ben kimondotta a vármegye törvényhatósága, hogy az idők folyamán teljesen értéktelenné vált levéltári iratokat kiselejtezti: A selejtezés költsége 3520 koronába kerülnek, mely összeget 6 év alatt vesznek igénybe. A belügyminiszteriumban eddig huzódott a megyei határozat jóváhagyása, míg tegnap végre jóváhagyva leérkezett a határozat. A miniszter most már semmi kifogást nem emel a határozat ellen és a megyei főlevéltárnok részére a felügyeleti jog gyakorlásának honorálására évi 600 koronát, míg a selejtező részére 2190 koronát állapít meg. Ezzel a napokban megkezdődik a túlszűrt levéltár selejtezése, melyre szüksége van a vármegyének.

* Schreiter ezredes és a rakéta.

Egyik helyi lap azon közleményt hozta tegnapi számában, hogy a Bécsbe áthelyezett és a folyó hó 1-én este elvonuló házi ezredünket vezető Schreiter ezredes az összegyűlt tömeg megabcugolta s valaki a tömegből pedártát dobott fel, amely az ezredes csákóján szétrobbant. Valószínűleg telefon értesítés folytán a fővárosi lapok is átvették e téves információt alapuló híresztelést s ma már az országban szerte terjesztették. A rendőrség a hírek folytán nyomban megindította a vizsgálatot s a jelenlevő tisztviselők és rendőrök jelentése alapján a következőket állapította meg: A közlemény első része, hogy a bucsuzó ezredes és annak ezredesét a tömeg megabcugolta volna nem felel meg a valóságnak, mert az egész utvonalon a 10.000-re menő tömeg a legnagyobb színpatiával, szeretettel és lelkesedéssel kísérte az elvonuló ezredet, amelynek ezredese és tisztjei folytonos szalutálással köszönték meg a lelkes óvációt. A petárdára vonatkozó közlemény sem fedi az igazságot. Nem történt ott sem merénylet, sem pedig amthipatiából petárda vagy rakéta dobás, csupán egy volt bajtárs, egy kiszolgált őrzetű patogatott el egy pár papír gyutacsot. Amint a gyermekek használnak a játékpisztolyokhoz) A detektívek egyike figyelmes lett a kis patogásra, amit csupán a közvetlen közelben állók hallottak csak meg és megfogta az álmerénylő kezét és abba a papír gyutacsot. Az ezredes, akit egyik adjutánsa figyelmeztetett a rendőri beavatkozásra, visszalovagolt érdeklődve a történetek iránt s meghallgatva a detektíveket a papír gyutacsot a volt bajtársaktól való bucsuzkodás alkalmával alaposan elázott Abrudán Simon nagyvárad kocsis kiszolgált őrzetű akarta meggyújtani, amint ő mondotta örömből lelkesedésből a katonazenekar mellett s midőn az ezredes a ragaszkodás e különös megnyilvánulásáról értesült mosolyogva az ezred élére lovagolt. Ez lett volna az állítólagos petárda, amely Schreiter ezredes csákóján felrobbant. Az egész kivonulást incidens nem zavarta, az ezrekre menő község az egész utvonalon végig valóságos diadalmenetben réztesítette a távozó háziezredet.

* **Három ülés egy délután.** Holnap pénteken délután három bizottság tart ülést a városházán. 3 órakor a szépművészeti és közlekedési a pénzügyi szakbizottságoknak lesz együttes ülése; 4 órakor a nyugdíj bizottság és 5 órakor a szünügyi bizottság tartanak ülést.

* **A titokzatos Vörös csillag.** Igen érdekes dologban folytat most vizsgálatot az érmihályfalvai főszolgabíró. A járás egyes községeiből ugyanis oly nagy a kivándorlók száma, hogy abból méltán lehet valamilyen kivándorlási ügynökség üzemeltetése következtetni. A vizsgálat során azonban csak annyit tudott meg a főszolgabíró, hogy a kivándorlók maguk között egy bizonyos Vörös csillagot emlegetnek, a melytől a kivándorláshoz szükséges dolgokat megkapják. Ez a Vörös csillag egy kivándorlási hajóstársaság, mely igen ügyesen játszatja ki a legujabban megszigorított kivándorlási törvényeket is. A törvények ugyanis megkivánják, hogy a kivándorlókért valaki, aki megfelelő ingatlanokkal rendelkezik, mint gondozó jótálljon. Ezen intézkedést bizonyos emberek úgy használják ki a maguk hasznára, hogy pénzért vállalkoznak gondozónak. Ezt igazolja az a körülmény, hogy igen sok esetben egy és ugyanaz a gondozó szerepel. A főszolgabíró ezt már nem tudta bebizonyítani és erre az államrendőrségtől kér kivándorlási detektívet. Egyszersmint javasolni fogja, hogy irjon fel a vármegye a törvényhozáshoz, hogy a gondozókra vonatkozó intézkedését a törvénynek megfelelően módosítsák.

* **A nagybárodai köszön ajánlata.** A nagybárodai Rosenfeld köszönbánya igazgatója ajánlatot tett a városnak, hogy a Rimanóczy-füredőben a nagybárodai köszönbánya által termelt rostált akna szénét használja tüzelőül. Ez legalább 200 calóriával nagyobb hőfejlesztő képességgel bír, mint a most használt egeresi és kénmentes, tehát nem rontja úgy a kazánt és nem füstöl annyira. 100 méterhátszát a nagyváradai állomásra szállítva, 220 koronáért ajánl.

* **Elhunyt 48-as honvéd.** A 48-as honvédek kicsi csapata ismét kevesebb lett egygyel. *Kriszta Miklós* a honvédek egyik legöregebbike mint őszinte részvétellel értesülünk meghalt. Az elhunyt temetésére vonatkozólag a honvéd egyesület elnöke a következő meghívó közlésére kért fel minket. *Kriszta Miklós* elhunyt bajtársunknak f. hó 3-án d. u. 3 órakor Vitéz-utcai lakácán megtartandó temetésén leendő megjelenésre a 48-49-es honvéd egyesület tagjait felhívja. *Amánt Béla* egyesületi elnök.

* **Egy pénztézet adományai.** A Biharmegyei Takarékpénztár a gyermekkorház részére 200 koronát, a városi árvaház részére 150 koronát és a szegények tüzfájára 100 koronát juttatott a polgármester kezeihez.

* **Megégett kisleány.** Szerencsétlen baleset érte tegnap délután Bagamérban *Bátka József* 6 éves *Juliska* nevű leányát. Mint tudósítónk jelenti a kisleány édesanyja a boltba ment fűszerért s a gyermeket magára hagyta. A kisleány odabaza tüzet rakott s e közben szikra pattant a ruhájára, mely lángra lobbant. A kisleány rémülten sikoltzott segítségért mire a szomszédok figyelmesek lettek s még mielőtt a gyermek teljesen összegégett volna a tüzet eloltották. A kis leány féloldala összeégett.

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkekben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatósabb kalapok és divatcikkek kaphatók.

* **Uj fogtechnikai laboratórium.** 25 évi gyakorlat a fogtechnika minden ágában! 21 évig Nagyváradon működtem Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Elvállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szájpaddalás nélkül, ízléses és szolid kivitelben, olcsó árak mellett.

Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel *Windelburg Miksa* fogtechnikus Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám.

* **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében március hó 1, 2, 3 és 4 én a következő érdekes mozgóképek ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Macbeth. 2. Belgium. 3. Rozmárvadászat az északi jegestengeren. 4. Csalafintáság. 5. Pifke mindent elolt. 6. Mérgecs virágok. 7. Elitelt anyja. 8. Furcsa fogadás. *Belépti díj nincs.* — Kezdetre este 9 órakor. — Kitérő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein Árpád* kávéháztulajdonos.

* **Bémer-tér 3. sz. alá költöztem.** Elvállalok minden a szakmámhoz tartozó villamos és gáz világítási vezetékek, lakások, szállodák, iskolák *jelző-csengő, telefon* berendezéseit, *uradalmak, gazdaságok s szeszgyárak* részére saját üzemű *dinamó* berendezéseket, villámhárítókát. — Raktáron tartok *villamos motorokat, iv, izzó és Wolfram-féle lámpákat, mindennemű csillárokat, asztali lámpákat* és az összes elektrotechnikai cikkeket. — *Költségvetés díjmentes.* *Stern Adolf*, villamos és légszész vállalata Nagyvárad, Bémer-tér. — *Telefon 556.*

A vérszegénységet

EZT AZ ALATTOMOS BETEGSÉGET meg kell szüntetni a **SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIO-val**, mielőtt tulságosan elharapóznék

Az arc megpirosodik,

megtelik és az életkedv visszatér mindazok meglepetésére, a kik először használják a

scott-féle csukamájolaj Emulsiót

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Az eredeti SCOTT-féle eljárás által izletessé és emészhetővé tett legtisztább alkatrészek, melyek a vérszegénységnek képezik a

Scott-féle Emulsió

világszerte ismert sikerének titkát

A SCOTT-féle EMULSIO a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

EGYESÜLETEK.

Az Otthon közgyűlése. A nagyváradai tisztviselők Otthona vasárnap délután 4 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését. A szokásos tárgyak elintézése után a tisztújítást eszközölte a közgyűlés, mely a régi tisztikart kevés kivétellel ismét megválasztotta.

IRODALOM.

Katholikus szemle idei harmadik füzeté dr. Mibályfi Ákos egyetemi tanár szerkesztésében most jelent meg a következő tartalommal: Dr. Wedermann Károly: A szenvedés szerepe az életben. — Bernhard Zsigmond S. J.: A hit és tudás viszonya. Második, befejező közlemény. — Feiber Henrik: Oki keresztény középponti elrendezésű műemlékek. Első közlemény. — Hardy Ernő: Jasopone. Elbeszélés angolból. — Bihari Ferenc: A nagy-

lélek. — Dr. Kiss Albin: Egy becses munka. — Benkóczy Emil: A pókháló. A holdvilág. Költemények. — b. j.: Színházi szemle. — gd. Folyóiratok szemléje. Gazdag könyvismertetési és kritikai rovat zárja be a tartalmas füzetet.

Az Aquinói Szent Tamás-Társaság védőszentjének ünnepét megelőzőleg márc. 5-én, szombaton, d. u. 5 órakor, a budapesti központi papnevelőintézet dísztermében tartja rendes éhi közgyűlését. Tárgysorozat: Elnöki megnyitó. Dr. Székely István. Alelnöki jelentés. Titkári és pénztári jelentés. A számvizsgáló bizottság jelentése. Új rendes tagok választása. Dr. Prohászka Ottokár székestehervári püspök védő és rendes tag fölölvasása: *Fogalmaink reális tartalmáról.*

TÁVIRATOK.

Terjed a tifusz.

Budapest, Ma újabb 28 megbetegedés fordult elő. A betegek közül 8 súlyos és 10 könnyű. Jelenleg 72 beteg fekszik tifuszban.

Lueger állapota.

Bécs, március 2. Reggel a következő buletint adta hi Lueger állapotáról:

Hőmérséklet 37, érverés 86, szabályos. Vesefunkció és lélegzés tegnaphoz képest változatlan. Mesterséges táplálkozás szünetel. Táplálkozás a szájon keresztül elégtelen. Erőbeli állapot csekélyebb. Öntudat tiszta. Az elégtelen táplálkozás következtében az erő lassan fogy.

Egy később érkezett táviratunk jelenti: Lueger állapota a tegnapi beállott látszólagos javulás dacára a legnagyobb mértékben aggasztó és reménytelen.

Tizenegy órakor az a hír szivárog ki a városházáról, hogy Lueger állapota a fokozódó erőhanyaglás és szivtágulás folytán felettébb aggasztó. A délelőtti folyamán a betegség eddigi tüneteire az alsó végtagok kiszáradása is csatlakozott, ami nyilván a nedvek felszívódási processzusának a következménye. A betegsorbába ma már egy látogatót sem eresztenek be.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Ingóvány. Bérlet szünet. (Góthék vendéglépte.)

Péntek: Taifun. Bérlet szünet. (Góthék vendéglépte.)

Szombat: Sasfők.

Vasárnap: délután: A botrány, este: Vig-özvegy.

A Góth-esték. A nagyváradai színháznak irigylt szép estéi vannak e héten nap mint nap. A színházi pénztár nem képes a jegyekért ostromló közönséget kielégíteni, mert a színház bizony most nagyon kicsinek bizonyult. Bár minden este zsutolásig telve van a színház, mégis rendkívül nagy azok száma, akik nem nézhetik meg a vendégszereplő Góth-párt. Ezek a szerencsések pedig, akik bejuthatnak ez estéken a színházba, rendkívüli élvezetben részesülnek. A Góth-pár minden este újabb meglepő szenzációs alakítást nyújt. Ma, csütörtökön este Pierre Wolf híres darabjában, az Ingóványban lépnek föl. Két legszebb szerepük van e darabban. Kitérő alakítást nyújtanak a Taifunban is, amelyben pénteken lépnek föl

Ez estén aztán el is bucsuznak a nagyváradai közönségtől, melynek oly sok szép estét szerettek a vendégszereplésük alkalmával.

Sasfiók. Szombaton este — a vendégszereplés multával — a szép sikerrel adott Sasfiók kerül előadásra. Ez a nagyhatású, szenzációs darabot most új kiállításal mutatják be a közönség nagy meglepetésben fog részesülni a darab újabb rendezésének nagyszerűségével.

Vig özvegy. Vasárnap szép eseménye lesz a színháznak. A Vig özvegygel újra előkerül a könnyű operett-zene s a vidámság megint bevonul a színházba a sok dráma után. A Vig özvegy ez esti előadásához az a nevezetesség fűződik, hogy ekkor fogja megkezdeni működését a nagyváradai színházban a Bécsből idehelyezett ezred zenekara. Vasárnap délután a nagyhatású dráma, a Botrány kerül színre. — Jegyek a vasárnapi előadásra már válthatók a napjali pénztárnál.

NYILTTÉR.

Ha szomorú nem lenne
— nevetni kellene rajta!

Egy hétig vesződtem a katarusommal, beszédtem minden elképzelhető szert s csak a gyomromat rontottam el vele. Végre vettem egy doboz valódi Fay-féle szódeni ásványpasztillát 1 kor. 25 fillérért — és minden baj elmúlt! Hogy a legjobb gondolat mindig utoljára jön! De Fay valódi szódeni pasztillájára esküszöm s többé sohasem fogy ki a házamban.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére:
W. Th. Guntzert. cs. és k. udv. szállító, Wien,
IV—1. Grosse Neu gasse 17.

Uj. Uj. Uj.

Villanyerőre berendezett
modern díszmű és ipari

esztergályos üzlet

Beöthy Ödön- és Arany János-
utca sarkán Nagyváradon.

Tisztelettel értesitem a nagyrabcsüli közönséget, hogy műhelyemben készítek minden ezen szakmába vágó ipari és díszmű esztergályos munkákat. Billiárdgolyókat, dákókat stb. igen jutányos árak mellett, kellő pontossággal és kitűnő szaktudással. Szíves pártfogást kér

Deutsch Miksa, esztergályos.

Igazságszolgáltatás.

Diószegi legények az esküdtzék előtt. A nagyváradai törvényszék mint esküdtbíróság ma hozott ítéletet azon rablási bűnyűben, mely már harmadnapja foglalkoztatja az esküdtzékét. Befejezve a bizonyítási eljárást, Kármán József ügyész mondotta el a vádbeszédet, melyben a hat diószegi legényt kétféle rablás büntettségével vádolja. A védők Poy-nár Szever, Dukesz István, Kaczián János és Török Károly azt bizonyítják, hogy védeceik, kik valamennyien jó módú legények, csak zsa-

rolással vádolhatók, mert hiszen tettük inkább csiny színezetével bir, mint rablásával.

Az esküdték verdiktjükből a vádlottakat rablásban bűnösöknek mondta ki.

A törvényszék a verdikt alapján a következő ítéletet hozta: ifj. Ványa Gábort 4 évi, Purguj Sándort 3 évi, Sorbán Irimie Pétert 2 évi fegyházra és ifj. Erdei Jánost, aki csak 18 éves, 5 hónapi börtönre ítélte. Mind a négy elítéltnél alkalmazták a 92. § t. Az első és 2-odrendű vádlottakat 2 cselekményért ítelték hosszabb időre.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Írta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

— Igaz biz a, — mondá, fejét rázva. Az én hugom gyakran térdig állt a mocsárban férjével és gyermekeivel huszonnégy órán keresztül egy folytonban. De van még sokkal rosszabb dolog is, mint a békákat verni; melyektől a bátor férfit elfutja a méreg s a becsületes nő szegényében pirulni kénytelen. Helyezzük hitűnket a szentekbe és a boldogságos szűzbe s hagyjuk rájuk, hogy e dolgokat rendbe hozzák. Lássátok, gyermekeim, a leves készen van. Tégy még egy tányért Rózsika; Péter ur itt marad vacsorára. Egyszerű élet ez, szomszéd, de a szíveség adja meg a savát borsát.

S mialatt Rózsika készséggel azon erénykedett, hogy Pétert mindennel ellássa, az ifju ember lassankint visszanyerte természetes jó kedélyét. Kiehezve s jó egészségben lévén, az étel jó esett neki a kemény napi munka után s úgy tetszett neki, mintha komolyan meg-nősült volna, így látván Rózsikát a tűzvilágánál maga körül forogni, hogy kívánságait előre teljesítse.

Ekképen mostanra düh, elégedetlenség és gyűlölet elpárolgott a beszédben.

De ilyen vitatkozások folytak, mondhatnám ilyen vádakak menydörögtek azon éjszaka és minden éjjel számos ezer tüzhelynél Franciaország hosszában-széltében. Százados elnyomás, mely XIV. Lajos sanyargatásaiban és utódai bőkezű pazarlásaiban érte el tetőpontját, a közép- és alsóosztályt a szenvedés azon végső határáig űzte, melynél minden változást javulásnak vehettek. Vakmerő casuisták, kik az igazságtalanságtól keserűséget szenvedtek és hiába néztek kenyér után, bátorkodtak kérdésbe vonni a királyok isteni jogát. Amint e tárgya egyszer kiterjeszkedtek, azt vetik észre, hogy azon nagyon is lehet vitatkozni; ellentétes, hasonló észszerűtlen elméletek támadtak, az egész emberiség mesterséges egyenlőségét ajánlva, s ezek országszerte elterjedtek. A humánus, engesztelően s kissé lethargikus monarcha, ki most a trónon ült, nem volt arra teremtett kormányos, hogy megérezze a vihart, mely a láthatáron feltornyosult: a királyné, a bátor, odaadó Mária Antoinette, teljesen el volt ugyan határozva a visszaéléseket orvosolni a zsarnokságot lerombolni és örökbe fogadott hazáját boldoggá tenni, de minden lép'en-nyomon a privilégiumok, előítéletek, szokások és etiquette hádjába eresztte magát behonyolítva, úgy, hogy egy második Nagy Károly karja kellett volna, hogy azokon magát keresztül vágja. Így fokozatosan, de biztosan »rosszabbra vált a rossz, s a rosszabb a legrosszabbra,« míg a forradalom vörös szikrája tüzet fogott, kigyuladt s nagy lángtengerbe csapott át, mely

Európa legszebb országa fölött dühöngve, pusztítva vonult végig, míg vértengerbe nem lett fojtva.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, márc. 2.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.88
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámloló bank	482.—
Rimanurányi	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	697.50
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok

A budapesti áru- és értéktőzsde 1909. márc. 2.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	136.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	730.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleon)der	19.02
Német birodalmi márka	117.65
20 márkás arany	23.51
Magyar nyereséj sorsjegy kölesön	93.90
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	40.90

Dr. VUOSKICS GYULA.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butort raktáron van Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Butortisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Egy szerény igényű, jóra való

gazdasszony

azonnal alkalmazást nyerhet.

Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás.

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyűlésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény kibocsátásával intézetünk alaptőkéjének kettő millió koronáról három millió koronára leendő felemelését határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán, hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona árban, részükre fentartatik. E vételárban már a bélyeg- és kiállítási díj belefoglaltatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos kamattal fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi március első napjáig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi joggyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek. Folyó évi március 1-én az elővételi jog megszűnik és a megmaradt részvények 450 korona árban lesznek értékesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz részvényenként 440 koronából, 400 korona az alapítókét illeti, a 40 korona felpénz pedig, a költségek levonása után, a tartalékalaphoz csatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által megállapított időben — az eredeti részvények ki fognak szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a késedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad. 1910. január 30.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olesó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi esengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát ujonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt árakon biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szives pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Abbázia Hotel és pensió Riviera.

Aki otthonias és kellemes lakást óhajt Abbáziában, felhívom az i. t. közönség figyelmét

s z á l l o d á m r a,

mely a legelegánsabb izlést is kielégíti, azonkívül *kitűnő magyar konyhának* a legjobb hírnévnek örvend. *Szobák* gyönyörű tengeri kilátással és *figyelmes kiszolgálás*. — Fürdőszoba minden emeleten. — Orvos a házban.

Mérsékelt árak. — Prospektus ingyen.

Magyarok szives pártfogását kéri a tulajdonos

Politzer Gyula.

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél

a legdivatosabb szövetek dus választékban vannak felhalmozva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-gyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én **Sas palota** Oláh hentesnél szemben helyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszódi

trieszti kávé, thea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemű kávépörkölőjébe.

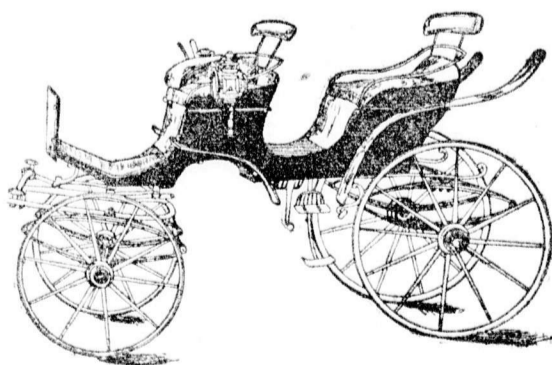
Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és csokoládé vásár megkezdődött nagyban és kicsinyben olesó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur esemegéket nagyban és kicsinyben olesó árban Aszódinál Kossuth-utca. Cukrástorták kaphatók.

Uj kocsiraktár! Megnyilik márczius 1-én.

Van szerencsénk Nagyvárad város és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy a nagyváradai kocsikészítő mesterek szakosztálya által létesített

kész kocsiraktár

Nagyváradon, Lukács György-utca 14-ik szám alatt, márczius 1-én megnyilik, ahol is a legelegánsabb és

legtartósabb kivitelű kész kocsik, gazdasági járművek, kocsialkatrészek és mindennemű kocsifelszerelési cikkek a legjutányosabb árak mellett beszerezhetők, ócska kocsikat becserélünk, javításokat pontosan és jutányosan eszközölünk.

Tisztelettel

a nagyváradai kocsikészítő mesterek szakosztálya.

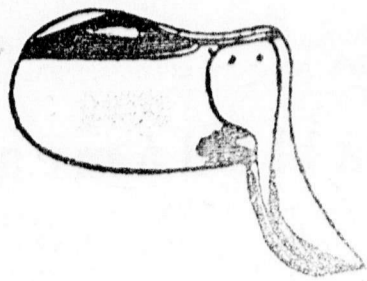
MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

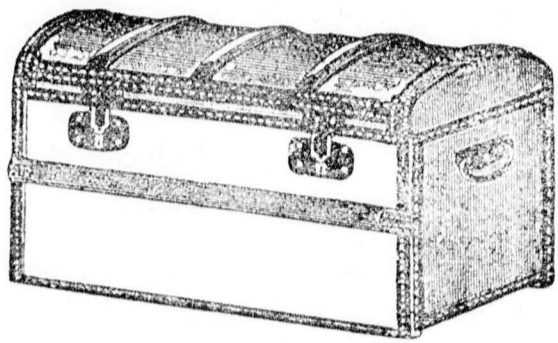
LITHIUM-GYÓGYVIZ

zel gyomor, oese, hólyag és bélbántalmahnál oalamint asthma, bronchiale, köszoény és hugysavas diathesis eseteiben.

Kapható **Wurst József** fűszer-osemege- és ásványviz kereskedésben N. Várad, Rákóczi-ut 7.

LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, al-
katrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tar-
solyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermekek
kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

= Nagyhangu ígéretek =

nem sajátunk.

Telephon 249

SZOLID árak,
PONTOS kiszolgálás,
BECSÜLETES mérés

Telefon 249.

jellemzi üzletünket.

Min dennemü fűszer, csemege, ásványviz, déli gyümölcs, fajalma, friss
és szárított főzelék, sóban, ecetben és olajban pácolt halak, tea-vaj, turó,
különböző sajt és ét-olaj raktárunkat ajánljuk a nagyérdemű közönség szives
figyelmébe.
Tisztelettel

Mezey János és Társa fűszer kereskedése

Nagyvárad, Szt. László-tér, nagyvárad takarékpénztár épület.

Bor-eladás.

A nagyváradai lat. szert. kápta-
lani uradalom pinczéjéből (Sal Fe-
rencz-utca 4. sz.) 1908. évi termésű
bagaméri asztali bor kapható 100
literen felüli mennyiségben, literen-
ként 48 fillérért.

Telefon: 212.

Papp Imre,
uradalmi főoszt.

(Utánnnyomás nem díjazatik).

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4
szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó
mellék helyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca 4. szám.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

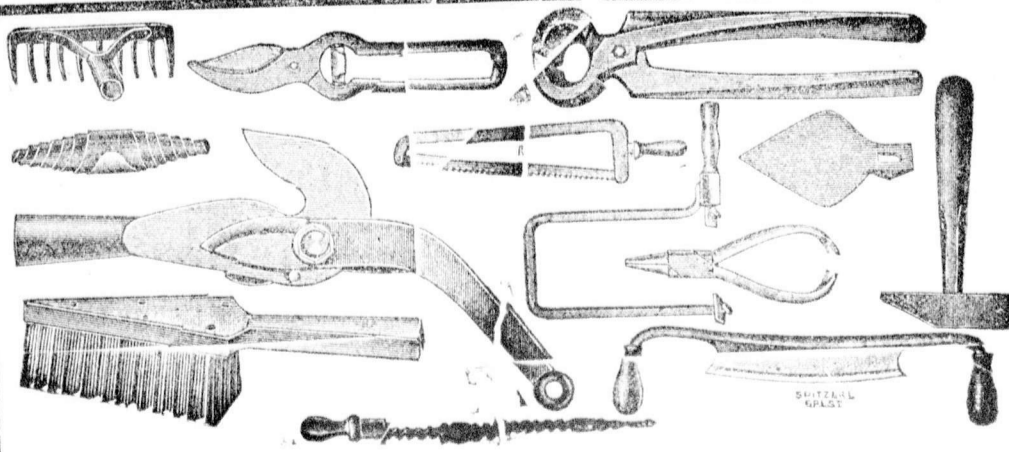
NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

Kerti szerszámok

melyek készen benyelelve
is nagy választékban
kaphatók.

Metsző- és

hernyózó ollók
legjobb minőségben.

Mérlegek

sárgaréz tényérral
vagy márvány lappal

és **súlyok**

állami hitelesítéssel min-
den nagyságban.

M. kir. lőporáruda

s mindennemű töltények, vadászati fel-
szerelések és vadászfegyverek raktára.